

Vind Elektrisitets Værker.

Uddrag fra "Askov og Omegn 1906" med dedikation til islandske Altingsmænd

Forsøgsmøllen i Askov

I **1891** blev der ved Bevillinger paa de aarlige Finantslove i Askov paabegyndt Forsøg paa at anvende Vinden som Drivkraft i større Udstrækning end hidtil.

Først blev en mindre Forsøgsmølle opført, men i **1897** blev en større og bedre udstyret Mølle bygget.

Forsøgene har bl. a. ført til:

1. den billigste og bedste Form for Møller og
2. til automatisk Frembringelse og Opsamling af Elektricitet ved Vindkraft og dermed
3. til *Opvækst af landlige Elektrisitetsværker tjenende til Belysning og Drivkraft for Landbrugsmaskiner*

Medens de store Værker i Byerne, som drives ved Dampmaskiner, og som sælger Elektricitet til mange og tæt boende Forbrugere har let ved at betale sig, er der ved nævnte Forsøg opnaaet, at ogsaa *mindre Byer, ja enligt liggende Gaarde*, kan faa denne bekvemme Naturkraft i sin Tjeneste.

Men der kan ikke gives en almen Forskrift om, hvorledes et Værk bør være, da det maa indrettes efter Forbrugets Størrelse og de lokale Forhold.

Der blev derfor i Oktober **1903** stiftet et Dansk Vind Elektrisitet Selskab, for at dette kunde hjælpe Folk til Rette og i det hele taget fremme denne Sag.

D V E S har for Tiden 423 indenlandske og 42 udenlandske Medlemmer, et Repræsentantskab paa 22 Medlemmer med Hofjægermester C. Bech som Formand og et Forretningsudvalg samt Hjemsted paa Forsøgsmøllen, Askov, Vejen, hvor Prof. Poul la Cour leder Forretningerne.

Disse bestaar i :

- 1) Udgivelsen af "Tidsskrift for Vind Elektrisitet" og Oplysning gennem Foredrag og ad andre Veje.
- 2) Afholdelse af Kursus, dels
 - a. Kursus paa 5-6 Dage for Ejere og Passere, og dels
 - b. Kursus paa 3 Maaneder med Praksis i de to følgende Maaneder for landlige Elektrikere.
- 3) Planlægning og Kontrol af Elektrisitetsværker, men ikke selve Udførelsen, som foretages af forskellige Forretningsfirmaer.

Hvor Befolkningen er tæt nok og Forbruget stort nok benyttes som Drivkraft ofte Diesel- eller Sugegas-Motorer, der kan levere hver Hestekraft for 1-2 Øre foruden Slid, Forrentning og Pasning af Maskinerne.

Hvor Forholdene er mindre, bruges gerne Vindkraft med en Petroleumsmaskine som Reserve.

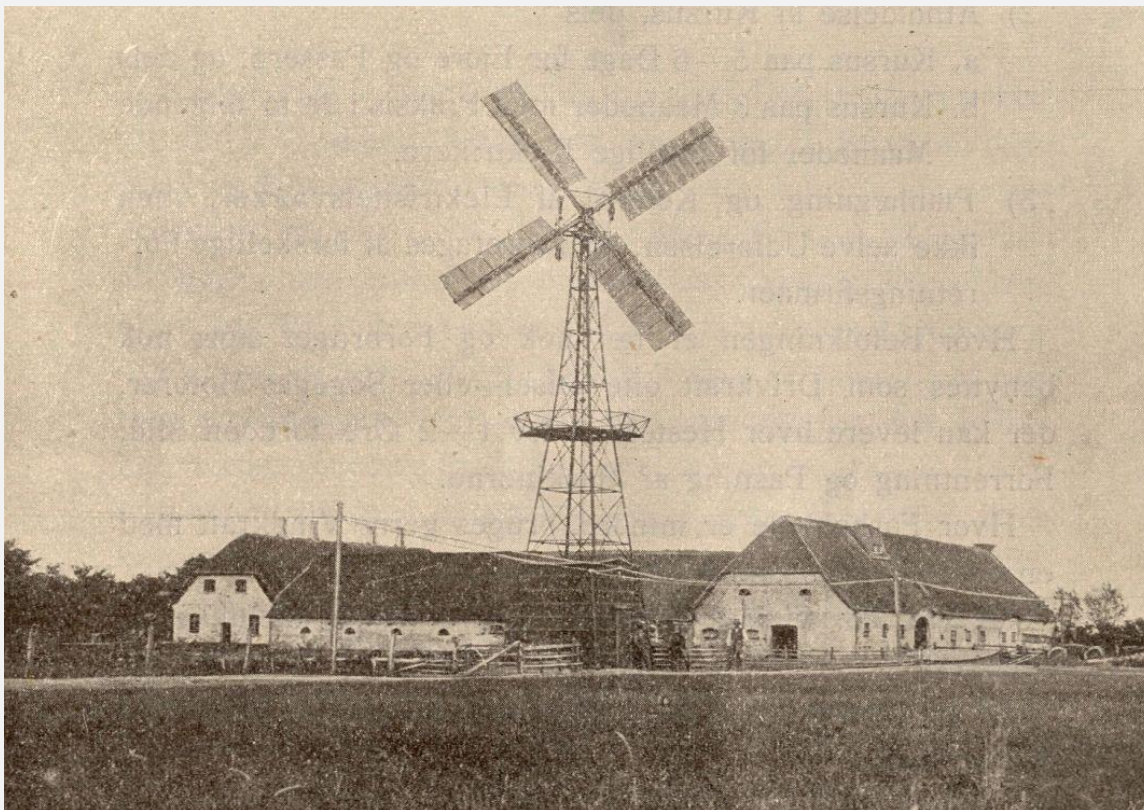
Og hvor Forholdene er endnu mindre bruges udelukkende Vindkraft.

Af de Værker, som D V E S har planlagt, er følgende i Virksomhed:

Drivkraft	Landsbyer	Gaarde
Vind	5	18
Vand	1	3
Disel	5	3
Sugegas	1	3
Damp	2	7 (Mejerier)
Petroleum	2	2

Prisen paa Landsbyværkerne falder mellem 15,000 og 40,000 Kr. foruden Installeringen i Husene, som bliver Forbrugernes private Sag.

Prisen paa Gaardværker falder fra 4,000 til 7,000 Kr., hvori alt er indbefattet: Mølle, Dynamo, Batteri, Instrumenter, Ledningsnet, Lamper og Elektromotorer. Paa Mejerierne, hvor man i Forvejen har Dampmaskiner, falder Prisen mellem 1000 og 2500 Kr.

Boesens Gaard i Askov

Dersom der i Island skulde oprettes Elektrisitetsværker, vil D V E S sikkert gerne yde sin Hjælp i Form af gode Raad og Anvisninger; men det vil efter min Mening være ønskeligt, om der i Island selv stiftes et Selskab til Fremme af Sagen; men dette Selskab skulde paa Grund af Forholdene virke paa en anden Maade, end D V E S virker i Danmark.

Her er der nemlig tilstrækkelig mange Firmaer til at paatage sig Anlægene, saa at der her fremkommer den ønskelige Konkurrence og Prisbillighed. Derfor har D V E S ikke i Danmark behøvet at paatage sig at bygge Værkerne, men kun at være raadgivende, planlæggende og kontrollerende. Men i Island er der vel næppe Anledning til en privat Konkurrence med Hensyn til Udførelsen af Værker. Dér gælder det meget mere om at faa tilvejebragt blot et eneste Sted, hvor man kan være sikker paa at blive hjulpet til rette med et Anlæg, og at dette vil ske paa en saadan Maade, at Vedkommende ikke benytter sig af sin Enestilling til at tage højere Betaling for Værket, end fornøden.

Derfor maa det Selskab, som skulde stiftes, ligesom D V E S være et patriotisk Selskab, som ikke gaar ud paa at tjene Penge, men nøjes med at faa sine Udlæg dækkede, og dette Punkt skulde slaas fast i Selskabets Vedtægter.

Selskabet skulde begynde med at opføre et enkelt Værk, hvortil Materiellet kunde forskrives fra Danmark saa vel som en Mand, der baade er Møllebygger og Elektriker, og paa hvem D V E S vilde kunne give Anvisning.

Dersom dette Værk viser sig at tilfredsstille Ejeren, skulde Selskabet indrette sig, maaske med samme Mand eller enkelte andre, paa, at Møllerne kan blive konstruerede paa et Maskinværksted i Reykjavik, og at det elektriske Materiel i alt Fald indtil videre kunde forskrives fra europæiske Fabriker paa billigste Maade. Ikke mindst i denne Henseende vilde det være fordelagtigt, om alt gik igennem et saadant Selskab; thi dette vilde ved Forhandling kunne skaffe sig betydelig Rabat — 25 % eller mere —, hvilket en enkelt privat Mand ikke kan opnaa.

Poul la Cour